

»Na očetovo povelje! Ta goljuf stari! Kedaj je kje slišal, da je hrast njegov! Ta žival!« . . .

Tisti trenotek pa je prisopihal že Kalin izza ogla. Z rokami krileč po zraku in od jeze ves rdeč, je kriknil:

»Kdo je goljuf, kdo? . . . Ti, ti sam, ako trdiš, da je hrast tvoj! Moj je, od pamtiveka je moj! . . . Sicer pa se s teboj niti nočem prepirati. Deca, le urno sekajte!«

»Ne boste ga, ne boste ga! — Še danes bom šel in tožil. Še je pravica na svetu!«

»Pojdi! — A za goljufa se pokesaš, to ti pravim . . . fanta, sekajta!«

In veselo sta peli sekiri . . .

(Dalje prihodnjič.)

† Dr. Vatroslav Oblak.

Zopet je slovenski narod izgubil enega svojih najodličnejših sinov, čigar ime se sveti v zgodovini slovanske filologije in slovenskega jezikoslovja in slovstva: v sredo, dne 15. aprila t. l., ob 4. uri zjutraj je umrl v Celju učenjak dr. Vatroslav Oblak, docent slovanske filologije na vseučilišču v Gradcu. Ob njegovem grobu žaluje slavistika, kateri je blagi pokojnik posvetil svoje sicer kratko, vendar plodonosno življenje; z njim je izgubila enega najboljših svojih zastopnikov. Z Oblakom nam je vzet velik duh, ki si je v kratki dobi svojega znanstvenega delovanja priboril priznanje vseh slavistov.

Vatroslav Oblak se je rodil v Celju dne 15. maja 1864. l. Gimnazijo je pohajal v Celju, a v VIII. razredu je obolel za tuberkulozo in moral za eno leto pretrgati svoje študije. Zdravniki so se sicer odrekli vsakega upanja, da še okreva; vendar je toliko ozdravel, da je mogel nadaljevati svoje nauke. Toda povsem zdrav ni bil več; njegovo telo je bilo strto, zapisan je bil smrti. Ko je zopet vstopil v VIII. razred, so ga profesorji celjske gimnazije pod ravnateljstvom Končnikovim čez tri mesece izključili iz vseh cislitvanskih kronovin, ker so ga smatrali za intelektualnega provzročitelja, da so peli dijaki na dan 19. novembra avstrijsko himno v slovenskem jeziku proti volji ravnateljevi. Radi tega zločina je moral Oblak v onostransko državno polovico ter je v Zagrebu zvršil gimnazijo in dostal zrelostni izpit.

Že na gimnaziji se je z veliko marljivostjo in odločnostjo bavil s slavistiko, tako da je prinesel na Dunaj, kjer se je jeseni l. 1886. vpisal na modroslovni fakulti, že bogato jezikoslovno znanje. Odslej je bil najmarljivejši učenec mojstra slov. filologije, prof. Jagića, kateremu se je mladi Oblak tako omilil, da ga je vedno zval svojega najljubšega učenca; z Jagićem je ostal do svoje smrti v najožji dotiki.

V kratkem času si je nabral toliko znanja, da je že v zadnjih tečajih svojih študij nastopil kot samostojen učenjak. V Jagićevem »Arhivu« (»Archiv für slav. Philologie«) je priobčil celo vrsto korenitih ocen in učenih razprav, ki se vse odlikujejo po jasnem slogu in točnem izražanju misli, tako da je z njimi vzbudil pozornost vseh slavistov. V razmeroma kratki dobi je ustvaril lepo število razprav in spisov. Znamenite med njimi so razprave: »Zur Geschichte der nominalen Declination im Slovenischen« (Arch. XI.—XIII.; ponatisk leta 1890.); »Zur Würdigung des Altslovenischen« (Arch. XV.); »Die Halbvocale und ihre Schicksale in den südslavischen Sprachen« in pa »Zum silbenbildenden / im Slavischen« (Arch. XVI.); »Der Dialect von Lastovo« (A. XVI.); »Einige Capitel aus der bulgarischen Grammatik« (Arch. XVII.) i. dr. V IX. kn. »Sbornyky za narodni umotvorenija, nauka in knižnina« je priobčil: Nekoliko bližnji vrhu staroslovjanskite pametnici; v »Letopisu« Slovenske Matice pa je objavil mimo drugih spisov svoje znamenite »Doneske k slovenski dialektologiji«. Od l. 1887. dalje je bil tudi »Ljubljanskemu Zvonu« zvest sotrudnik in je priobčil v njem lepo število ocen, ki so tako korenite, kakor malokaterega naših učenjakov. Poslej ni izšel niti eden letnik »Zvonov«, ki ne bi bil priobčil vsaj nekaj dragocenih strani iz peresa učenega Oblaka.

Pokojnik je bil poleg češkega učenjaka dr. Vondráka, docenta na dunajskem vseučilišču, najognjevitější zagovornik macedonske teorije.

V kratki dobi si je pridobil Oblak mnogo priznanja, Jagić ga je sprejel mej soizdajatelje svojega Arhiva in ga tako postavil v vrsto z drugimi slavisti, med Leskiena, Weselovskega, Gebauerja i. dr., od cesarske akademije pa je dobil podporo za potovanje v Macedonijo, da preišče in prouči njena narečja. Žal, da ni mogel do svoje smrti porabiti vsega nabranega gradiva. V Macedoniji se mu je pripetil neprijeten dogodek; Turki so ga v kratkem času iztirali. O tem so tedaj obširno poročali dnevniki.

Dasi je bilo Oblakovo telo šibko in potrto, vendar se je moralo pokoriti njegovemu velikemu, čilemu in vedremu duhu. Oblak je delal brez odmora; on ni poznal počitka, ni praznika; bil je marljiv kakor mravlja. Še lani je potoval med ogrske Slovence in na Vipavsko, od

koder se je vrnil sicer telesno slabejši, vendas ves vesel, ker je zasledil važne stvari za slovensko jezikoslovje.

Ko je še živel blagopokojni Davorin Trstenjak, je bival Oblak večkrat o počitnicah pri njem, pozneje pa, kadar ni potoval, pri znanem rodoljubu, župniku Gabronu na Koroškem.

Jeseni leta 1894. se je habilitoval Oblak na graškem vseučilišču kot docent slovanske filologije s posebnim ozirom na južnoslovanske jezike; naučno ministrstvo ga je imenovalo za lektorja slovenskega jezika in slovenske literature. Modroslovna fakulta ga je letos pred velikonočjo priporočila za izrednega profesorja, in ministrstvo je imenovanje obljubilo — a Oblak ni doživel tega zaželenega trenutka; neizprosna smrt mu je preje upihnila luč življenja.

Prišedši domov na počitke, je začel hirati bolj in bolj; v noči od 14.—15. aprila pa mu je postalo tako slabo, da je zjutraj ob 4. uri izdahnul svojo blago dušo.

Pokojnik je bil mož izredne samotvorne nadarjenosti, neupogljivega značaja in plemenitega srca, ogromne učenosti in velikega duha. Kdor ga je poznal, ga je moral ljubiti in čislati. Bil je iskren prijatelj in skrben, odličen učitelj. Zavist in nasprotnost od neke strani, od katere bi se je bili najmanj nadejali, sta mu grenili zadnjo dobo njegovega življenja.

Pogreb, ki je bil v petek 17. aprila v Celju, je bil sijajen, vreden pokojnikovega imena. Z Dunaja sta prihitela Oblakov učitelj in prijatelj prof. Jagić in dr. Murko, graško vseučilišče pa je zastopal dekan modroslovne fakulte prof. dr. Bauer in celjska inteligenca je izkazala svojemu rojaku v velikem številu zadnjo čast. Zastopani sta bili tudi društvi »Slovenija« na Dunaju in »Triglav« v Gradcu z zastavo. Krsto je kitilo lepo število prekrasnih vencev. Celjsko pevsko društvo pa je zapelo dve ganljivi žalostinki pred hišo in na grobu. Ob odprti gomili sta govorila dr. Murko in podpredsednik »Triglava«, filos. Vadjal, ter slavila z jedrnatimi besedami rajnikove zasluge. Ganljivo je bilo videti, ko so padale osivelemu učitelju prof. Jagiću, zročemu na krsto prerano umrlega ljubljene učenca, debele solze po licu; tako je ljubil veliki učenjak svojege mladega druga. Prof. Jagić je obljubil, da postavijo slavisti učenemu pokojniku spomenik.

Z Oblakom je izgubil narod slovenski prvaka slovenskih jezikoslovcev, ki bi bil postal vreden naslednik slavnega Miklošiča. To izgubo pa čutimo tem bridkeje, ker ni nikogar, ki bi stopil na njegovo mesto.

Oblakovo ime ostane neizbrisno v zgodovini slavistike in slovenistike; saj si je s svojimi deli postavil sam časten spomenik. Bodi mu lahka zemljica domača!

Fr. Vidic.

